

แนวทางการพัฒนางานการเมือง
เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ภาควัต ครอบสอน
รองผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 4

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง การพัฒนาการขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสนับสนุน
การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย พันเอก ภาควัต ครอบสอน

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ตูลธร นวพิตร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(ตูลธร นวพิตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ชาคริต อุจะรัตน์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(สติทย์พันธ์ ประกอบผล)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(ธนิตา วงษ์จินดา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก ภควัต ครอบสอน
เรื่อง	การพัฒนาการขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ: 10,335 คำ จำนวนหน้า: 22 หน้า
คำสำคัญ	งานการเมือง, จังหวัดชายแดนภาคใต้
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนาน มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายมิติ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้มีการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง มีการลอบสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั้งประชาชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ซึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงได้ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การดำเนินการของหน่วยงานทุกภาคส่วนน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของ ร.9 “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยใช้มาตรการทางการเมืองและแนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน นอกจากการก่อเหตุรุนแรงด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงยังมีการขับเคลื่อนงานทางการเมืองในหลายมิติหลากหลายพื้นที่ โดยมุ่งไปสู่การสร้างกระแสสังคมของประชาชนในพื้นที่ในการกำหนดใจตนเองในการปกครอง ซึ่งจะนำไปสู่การได้มาซึ่งเอกราชของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในที่สุด ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ ต้องการค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเมืองสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปสู่สันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Pakawat Krobsorn

TITLE: Developing political work to support correction problems of the southern border provinces of Thailand.

DATE: September, 2021 **WORD COUNT:** 7,138 **PAGES:** 22

KEY TERMS: political work, southern border provinces of Thailand

CLASSIFICATION: Unclassified

Situation of violence in the southern border provinces It is a long-standing problem, delicacy, complexity, and interconnected in many dimensions. The violent mobs continued to use the violence. There was an assassination of innocent people both Thai Buddhists and Thai Muslims. The violence has caused the insecurity of the lives and property of the people. The actions of all departments are in line with the Royal Strategy of Rama IX "Understanding, Access, Development" by using political measures and peaceful means to resolve such problems up to now. In addition to various means of violence, militants have driven political work in many dimensions and areas. It aims to create a social flow of the people in the area in self-determination in the government. This will eventually lead to the independence of the violent group. Therefore, this research Want to find problems and obstacles in the operation of government agencies. To contribute to the development of political work, to support solving problems in the southern border provinces To be more effective and lead to a sustainable peace in the future.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาการขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยความกรุณาของ พันเอกตุลธร นวพิตร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำสั่งสอนให้เข้าใจในรูปแบบการจัดทำเอกสารวิจัยและแหล่งข้อมูลทางวิชาการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ พันเอกชาคริต อุจะรัตน์ รองผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาที่แนะนำแนวทางการศึกษารวมถึงการนำเสนอมุมมองแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและวิธีการแก้ไขในรูปแบบต่างๆ อ้างอิงจากหลักความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ พันเอก สุนทร กำลังมาก ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 4 ผู้บังคับบัญชาที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณข้าราชการและกำลังพลในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ที่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่สันติสุขในพื้นที่อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ในท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ คณาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ รวมถึงผู้ที่มีส่วนร่วมในเอกสารวิจัยนี้ทุกคน จนทำให้สามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกประการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	6
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	9
วิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์	21
วิเคราะห์ขีดความสามารถและทางเลือกใหม่ในการแก้ปัญหา	23
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	30
บทที่ 4 บทสรุป	32
เอกสารอ้างอิง	34
ประวัติผู้วิจัย	35

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“แม้ว่าการปฏิบัติการทางทหารจะเป็นสิ่งที่สำคัญมาก แต่ก็ยังถือว่ามีความสำคัญรองจากการดำเนินการทางการเมือง ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักของการปฏิบัติการทางทหารก็คือ การทำให้การดำเนินการต่างๆ ทางการเมืองมีอิสระในการทำงานร่วมกับประชาชนได้อย่างปลอดภัย” (David Galula, พ.ศ.2507)

สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายมิติ นับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนที่กองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ตำบลปิเหล็ง อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2547 ที่เปรียบเสมือนเป็นเชิงสัญลักษณ์ของการเปิดฉากการต่อสู้ครั้งใหม่ หลังจากนั้นเป็นต้นมา กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้มีการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง มีการลอบสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั้งประชาชนไทยพุทธและไทยมุสลิม มีการลอบวางเพลิง ลอบวางระเบิด และการปฏิบัติการโจมตีต่อทหารตำรวจและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงได้ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งสร้างความหวาดกลัวหวาดระแวงระหว่างประชาชนทั้งสองศาสนาเป็นวงกว้าง การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐต่อการแก้ปัญหาดังกล่าวนั้น ได้ดำเนินการโดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของ ร.9 “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยใช้มาตรการทางการเมืองและแนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน การขับเคลื่อนกระบวนการต่อสู้ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ จชต. มีกลุ่ม BRN เป็นกลุ่มหลักมีความพยายามที่จะพัฒนาสถานการณ์ในพื้นที่ให้เป็นประเด็นสนใจขององค์กรระหว่างประเทศเพื่อเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การกำหนดใจตนเอง (RSD) ทั้งนี้ นอกจากการก่อเหตุรุนแรงด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ผกร.) ยังรุกในด้านงานการเมือง เพื่อสร้างมวลชนและสมาชิกของกลุ่มฯ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างภาพให้ปรากฏแก่สังคมทั่วไปว่ากลุ่ม ผกร. มีความชอบธรรมในการต่อสู้กับรัฐ โดยนำประวัติศาสตร์บางห้วงมากล่าวอ้างสร้างวาทกรรมในเชิงปลุกกระดมให้ประชาชนไทยอิสลามใน จชต. (ชาวมลายู) ร่วมต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราช

ของปาดานี (จว.ปัตตานี , จว.ยะลา , จว.นราธิวาส และ 4 อำเภอของ จว.สงขลา) สำหรับการรุกรุด้านงาน การเมืองใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติภารกิจจิตวิทยา การโฆษณาชวนเชื่อ การจัดเวทีเสวนา/ค่าย อบรมเยาวชน เป็นต้น มีการปฏิบัติทั้งในพื้นที่ จชต./นอกพื้นที่ จชต. (ในประเทศ/ต่างประเทศ) การ กระจายข่าวสารเชิงบิดเบือนในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการขับเคลื่อนงานการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุ รุนแรงตามที่กล่าวมาแล้วนั้น มีการขับเคลื่อนผ่านกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมที่ให้การสนับสนุนแนว ทิศทางการต่อสู้ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

สำหรับกลไกในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติของ กระบวนการพูดคุยสันติสุขระหว่างหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุข (คพส.) และกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงกลุ่ม BRN โดยมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) นับว่ามีความก้าวหน้าตามลำดับ ซึ่งส่งผลให้ฝ่ายขับเคลื่อนงานการเมืองของกลุ่ม ผกร. มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ/วิธีการในการ ขับเคลื่อนเช่นกัน ซึ่งในห้วงที่ผ่านมา นั้น กลไกของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ยังไม่สามารถดำเนินการรุกรุดทางการเมืองได้อย่างครบทุกมิติและ ครอบคลุมทุกพื้นที่

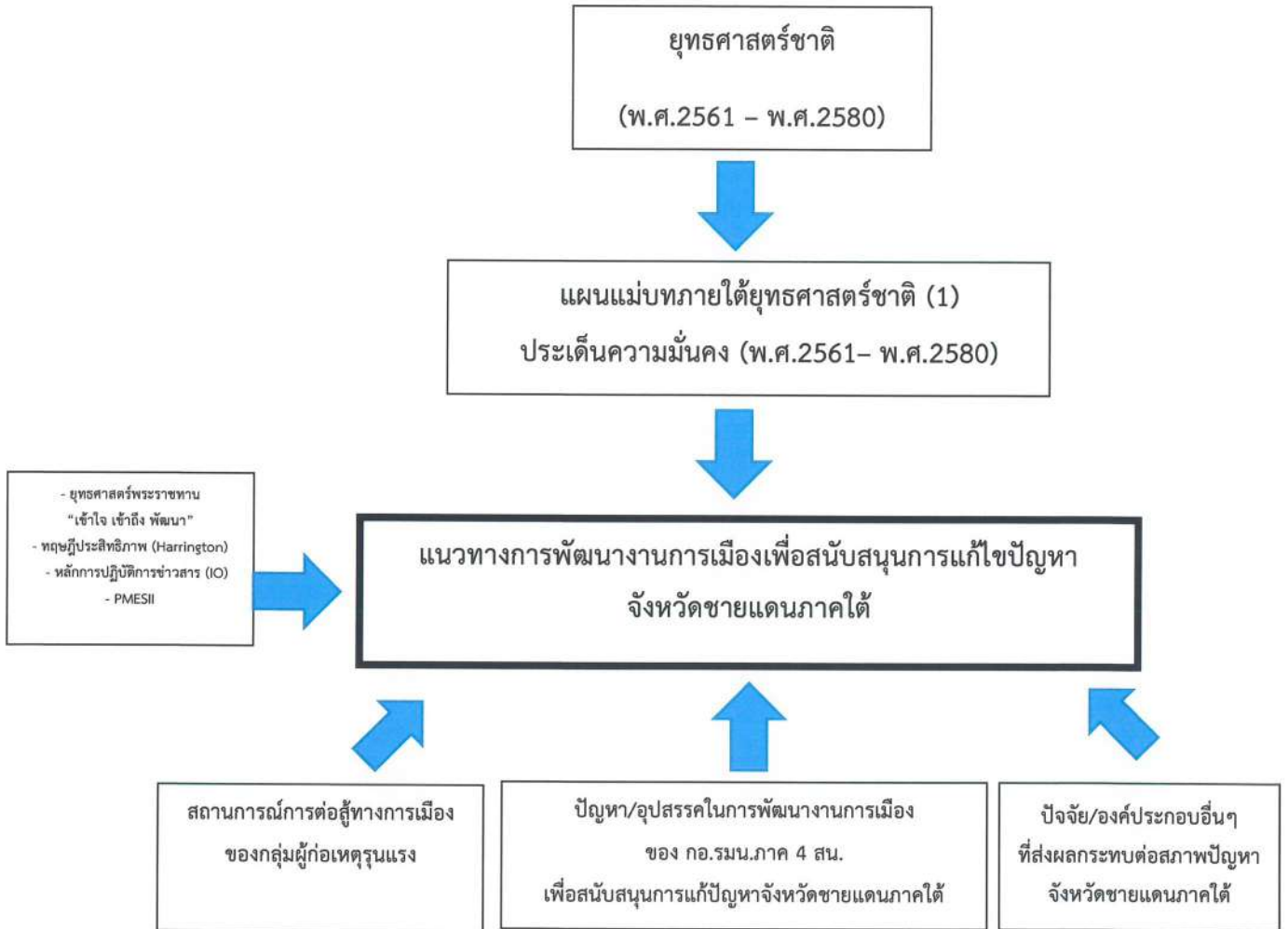
ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ต้องการวิเคราะห์สถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงว่า เป็นอย่างไร เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ว่ามีปัญหาใดบ้างเพื่อนำไปสู่การ พัฒนางานการเมืองสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และควรมีแนวทางการพัฒนา งานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน.อย่างไร เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและกระบวนการพูดคุย สันติสุขอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
2. เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ในการ แก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนางานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน.ในการแก้ไขปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามวิธีที่ วทบ. กำหนด โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสาร
2. ขอบเขตการศึกษา การรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง และข้อมูลของ กอ.รมน. ภาค 4 สน. ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนา โครงสร้าง/กลไก การขับเคลื่อนงานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล/แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมจาก กอ.รมน.ภาค 4 สน. และหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ จชต.
4. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้ว หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้กรอบการคิด เชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทาง
5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม/เวลา	ม.ค.64	ก.พ.64	มี.ค.64	เม.ย.64	พ.ค.64
1. การเสนอโครงการวิจัย	←→				
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล		←→→→→			
3. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล			←→→→→		
4. การสรุปผลการวิจัย				←→	
5. การเขียนรายงานการวิจัย				←→→→→	
6. การนำเสนอผลการวิจัย					←→

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้รับทราบถึงสถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงว่ามีลักษณะอย่างไร ชับเคลื่อนในประเด็นใด
2. ทำให้รับทราบปัญหาและอุปสรรคปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนางานการเมืองของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การพัฒนาการขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ประเด็นที่ 1 วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – พ.ศ.2580

ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) เป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติ การดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาจำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ เพื่อที่จะเข้าใจปัญหาได้ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางแก้ไขเชิงนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติแล้วเกิดประสิทธิผล เพื่อให้สถานการณ์ความรุนแรงกลับมาสู่สภาวะปกติได้ในที่สุด ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินการทั้งในด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันอย่างสอดคล้อง โดยดำเนินการร่วมกันทุกภาคส่วน นอกจากนี้การทบทวน การพัฒนา และการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงและนำความสงบสุขกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเร็ว

รัฐบาลยุคปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเร่งการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางสันติวิธี ส่งเสริมกระบวนการการพูดคุยสันติสุขกับกลุ่มผู้ที่มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ สร้างความเชื่อมั่นในระบบกระบวนการยุติธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์กับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการขับเคลื่อนการสร้างการรับรู้ที่ถูกต้อง เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2580 เป็นการดำเนินการตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 โดยกำหนดให้รัฐ พึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และ ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน ความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) ความสุขของประชากรไทย (2) ความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศ (3) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ความมั่นคง (4) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่าง ประเทศ และ (5) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไข ปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น
3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อ ความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้าน ความมั่นคง
4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึง องค์การภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ
5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

ทั้งนี้ ในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ประเด็นที่ 2 มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดไว้เป็นประเด็น

ย่อที่ 3 ว่า (3) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สำหรับแผนแม่บทแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2580 การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและพัฒนาประเทศ ตามแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิม ทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเผื่อระวางมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาตลอดไป จนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุข อย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศ และนานาชาติต่อไป โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย

(1) การมุ่งดำเนินการต่อจุดศูนย์กลางหลักของปัญหาและแนวทางการปฏิบัติของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ด้วยการลดขีดความสามารถของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงและแนวร่วมในทุกระดับ

(2) ดำเนินการป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และประชาชนกลุ่มเสี่ยง

(3) ระวังยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชน เพื่อจัดตั้งมวลชนสนับสนุนการขับเคลื่อนของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในอนาคต รวมทั้งยุติการเผยแพร่แนวความคิดในการต่อสู้ ซึ่งถูกบิดเบือนจากหลักศาสนาที่ถูกต้อง

(4) ให้ความสำคัญต่อการขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ และองค์กรภาคประชาชน

ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมาย “จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสุข ร่มเย็น” และกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย ปี พ.ศ.2561 ถึง พ.ศ.2565 จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) จำนวนงบประมาณด้านความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงร้อยละ 10 ต่อปี

(2) จำนวนสถิติจำนวนเหตุรุนแรง/สูญเสียชีวิต ลดลงร้อยละ 20 ต่อปี

(3) ปริมาณการเข้า – ออก ของนักท่องเที่ยว และมูลค่าการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี

ประเด็นที่ 2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ : แผนการดำเนินการของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า(กอ.รมน.ภาค 4 สน.)

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2580 กอ.รมน.ภาค 4 สน. มีภารกิจในการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ แผนย่อยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จชต. ได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

ระยะ 5 ปี : เป้าหมายคือ ความรุนแรงด้านความมั่นคงหมดไป, แก่นนำความรุนแรงทุกระดับและกองกำลังติดอาวุธยุติบทบาท, เขตอำนาจรัฐซ้อนล้ำลดลง, นานาชาติสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาลไทย และการพูดคุยเพื่อสันติสุขบรรลุผลสัมฤทธิ์

ระยะ 10 ปี : เป้าหมายคือ เงื่อนไขปัญหาความมั่นคงหมดไป

ระยะ 15 – 20 ปี : เป้าหมายคือ สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

โดย กอ.รมน.ภาค 4 สน. ได้กำหนดแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทย่อยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งโครงการการบริหารจัดการ มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและเครือข่ายต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย, โครงการพัฒนาประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้พึ่งพาตนเองได้ด้วยหลักประชารัฐ และโครงการสร้างความเข้าใจกับประชาชนไทย, องค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

สำหรับนโยบายเฉพาะในด้านงานการเมือง มีศูนย์สันติวิธี (ศสว.) เป็นหน่วยรับผิดชอบในการปฏิบัติ มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

- การสร้างความเข้าใจ มุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในเรื่องขจัดเงื่อนไขที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงที่เกิดจากความเข้าใจผิดหลงผิดของประชาชน/เยาวชน ในวาทกรรมชาติพันธุ์ชาตินิยมมลายูสุดโต่งและบิดเบือนหลักศาสนา

- การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง เดินทางกลับมาอยู่อาศัยในภูมิลำเนาเดิมอย่างปกติสุข รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ/ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

- การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีโดยไม่ใช้วิธีรุนแรงโดยเด็ดขาด รวมทั้งยึดถือและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ยึดหลักพื้นฐานทางศาสนา หลักกฎหมายและหลักนิติธรรม

- การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุข จชต. โดยกำหนดเป้าประสงค์ให้ ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่สนับสนุนในการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี และต่อต้านการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ นำไปสู่การลดระดับความขัดแย้งในพื้นที่

- จัดเวทีสาธารณะในหมู่บ้าน เพื่อรับฟังความคิดเห็น และร่วมกันหาทางออกจากความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธี รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ด้านสันติวิธี ให้กับ จนท.รัฐ, กลุ่มเครือข่าย ภาคประชาสังคมในพื้นที่ และภาคประชาชน รวมทั้งสนับสนุน/ร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมทุกองค์กร ในการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุข จชต.

- ศูนย์สันติวิธี (เดิม ศูนย์สันติสุข ปรับโครงสร้างหน่วยมาเป็นศูนย์สันติวิธีเมื่อ ปี พ.ศ.2558) มีภารกิจสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีโครงสร้างการจัดประกอบด้วย ส่วนบังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ , ส่วนปฏิบัติการ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรง จำนวน 5 หน่วย คือ (1) โรงเรียนการเมือง (2) กองยุทธศาสตร์และสันติวิธี (3) กองกิจการพิเศษ (4) กองพาคนกลับบ้าน และ (5) กองภาคประชาสังคม

แนวความคิดในการดำเนินงานสร้างความเข้าใจของ ศสว. ประกอบด้วย (1) หน่วยขึ้นตรง ศสว. ปฏิบัติงานการเมืองมุ่งต่อกลุ่มเป้าหมาย (2) ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือนและชุด

ปฏิบัติการจรยุทธ์ 768 ชุดปฏิบัติการ ลงปฏิบัติงานครอบคลุมในพื้นที่ 290 ตำบลเพื่อขยายผลต่องานสร้างความเข้าใจด้วยการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์สันติวิธี (3) จัดตั้งขยายเครือข่ายจิตอาสาจากภาคประชาชน/ภาคประชาสังคม สร้างความเป็นพวกเพื่อสนับสนุนงานสร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ทั้ง 3 ส่วนจะดำเนินการเสริมสร้างให้เกิดการเอาชนะในระดับตำบลโดยใช้สภาสันติสุขตำบลด้วยการใช้หลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง โดยใช้งานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้ฉันทานุมัติในการเข้าไปปฏิบัติงานการเมืองในกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นที่ 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ : สถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ณ ปัจจุบัน

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดขึ้นและทวีความขัดแย้งมาตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษ โดยมีสาเหตุมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ความไม่เข้าใจกันและพัฒนาเป็นความขัดแย้งและการต่อต้านในรูปแบบต่าง ๆ มีบริบททางสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต่างจากภาคอื่น ๆ คือมีประชาชนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก ชาวไทยมุสลิมเหล่านี้มีความผูกพันทั้งในด้านเชื้อสายชาวมลายูและศาสนาอย่างลึกซึ้งยาวนานหลายชั่วอายุคน จึงมีความรู้สึกร่วมกันและรวมกันเป็นเครือข่ายในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จนกระทั่งมีกลุ่มที่ต่อต้านการปกครองของรัฐและรวมตัวกันเพื่อจัดตั้ง เมื่อมีการก่อตัวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเพื่อเคลื่อนไหวนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน การเคลื่อนไหวนของกลุ่มแบ่งแยกดินแดน๒ แม้ว่าปัญหา ความไม่สงบใน 3 จชต. จะเกิดขึ้นต่อเนื่อง มาอย่างยาวนาน แต่การก่อการร้ายได้ ทวีความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดอีกครั้งในปี พ.ศ. 2547 ตั้งแต่เหตุปล้นปืนกองพันพัฒนาที่ 4 อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อ 4 ม.ค. 2547 เป็นต้นมา เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จชต. และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา ซึ่งได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องนับเป็นเวลา 17 ปี ตั้งแต่เริ่มจากการค้นหาพิสุจน์ทราบถึงสาเหตุ/ ประเด็นของปัญหาที่แท้จริงที่ได้สร้างความเห็นต่างต่ออำนาจรัฐในทุกกระดับ ซึ่งต่อมาสามารถระบุได้ว่าเป็นการกระทำของกลุ่มผู้เห็นต่างซึ่งเรียกตัวเองว่า “กลุ่มแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ (Barisan Revolusi Nasional : BRN) โดยการกระทำ/สร้างสถานการณ์เพื่อการแบ่งแยกดินแดน/การปกครองจากรัฐไทยและสถาปนาเป็นรัฐ

อิสลาม ซึ่งปรากฏหลักฐานถึงยุทธศาสตร์/ แนวความคิดในการปฏิบัติ ทั้งจากการขยายผลจากการปฏิบัติทางยุทธวิธี, ผลซักถามจากแกนนำ/ แนวร่วมกลับใจ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันกำลังอยู่ในห้วงการเดินหน้าเพื่อการพูดคุยสันติสุขเพื่อยุติเหตุการณ์ความรุนแรงซึ่งส่งผลเสียหายอย่างยาวนานต่อประเทศ โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ ซึ่งในห้วงที่ผ่านมา BRN ได้มีความพยายามในการขับเคลื่อนงานการเมือง ในทุกระดับ ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการขับเคลื่อนองค์กร รวมถึงการสร้างความชอบธรรมเหนืออำนาจรัฐในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การเรียกร้องในเรื่องสิทธิการกำหนดใจตนเอง (Right to self-determination : RSD) เป็นรูปแบบการต่อสู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัด ในปัจจุบันการขับเคลื่อนการต่อสู้ทางการเมืองอย่างเปิดเผยเริ่มก่อตัวต่อจากการรวมตัวช่วยเหลือกันของกลุ่มสตรีที่ได้รับผลกระทบจากการถูกดำเนินคดี ในข้อหาต่างๆ ในระหว่างการชุมนุมในตลอดปี 50 ประกอบกับการก่อตัวของกลุ่มนักศึกษา PerMAS จากการชุมนุมที่หน้ามัสยิดกลางในปีเดียวกันที่เริ่มต้น สร้างเงื่อนไขพื้นฐานด้วยการเรียกร้องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมและศาสนา โดยเฉพาะการชุมนุมขับไล่เจ้าหน้าที่ทหาร ด้วยข้อกล่าวอ้างบิดเบือนกล่าวหาด้านสิทธิมนุษยชน โจมตีให้ร้ายฝ่ายรัฐบาล ในประเด็นต่างๆ แล้วมีพัฒนาการของเงื่อนไขข้อเรียกร้องมาตามลำดับ จนเริ่มปรากฏข้อเรียกร้องในเรื่องสิทธิการกำหนดใจตนเองในปี 54 โดยกล่าวอ้างข้อมติขององค์การสหประชาชาติที่ 1514 ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อปลดปล่อยรัฐอาณานิคม พร้อมกันนั้นมวลชน/สมาชิกฝ่ายการเมืองของกลุ่ม ผกร. ได้อำพรางแทรกซึมเข้าไปจัดตั้งและเข้าไปมีอิทธิพลอยู่ในองค์การพัฒนาเอกชน/ภาคประชาสังคม กลุ่มสื่อสารมวลชน และนักวิชาการ หรือแม้แต่ในองค์กรระหว่างประเทศในลักษณะต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการขับเคลื่อนในลักษณะต่างๆ ดังกล่าว ยังต้องอาศัยฐานมวลชนหลักในระดับหมู่บ้านจัดตั้งของกลุ่ม ผกร. โดยมีแกนนำกลุ่มสตรีและกลุ่มจิตอาสาเป็นกลไกหลัก ในขณะที่หมู่บ้านจัดตั้งโดยทั่วไปยังคงมีการปลุกกระดมโดยฝ่ายศาสนา (อุลามา) รวมทั้งมีการปลุกฝังเยาวชนในโรงเรียนตาดีกา โดยครูสอนศาสนาที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ผกร. นอกจากนี้เพิ่มเติมด้วยการปลุกกระดมขึ้นนำทางการเมืองโดยแนวร่วมในองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งล่อแหลมต่อการเป็นฐานสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน

การเมืองในอนาคตที่อาจมีการลงหรือแสดงประชามติเพื่อสร้างความชอบธรรมในทางการเมืองและการใช้ความรุนแรงได้ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้การขับเคลื่อนแนวคิดสิทธิในการกำหนดใจตนเอง (RSD) ในห้วงปี 55 - 57 ไม่ประสบความสำเร็จในการขยายฐานมวลชนออกไปเท่าที่ควร กลุ่มแนวร่วมองค์กรภาคประชาสังคมดังกล่าวจึงปรับแนวทางการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการขยายการขับเคลื่อนในกลุ่มปัญญาชนนักศึกษา ทั้งในและนอก จชต. โดยเฉพาะในต่างประเทศที่ได้เริ่มดำเนินการปรับแนวทางการดำเนินการมาตั้งแต่ปี 53 โดยวิธีการฉวยโอกาส/แสวงประโยชน์เชื่อมโยงกับแนวร่วมมุสลิมกลับในประเด็นหรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบและกลุ่มที่เรียกร้อง/ต่อต้านการดำเนินโครงการต่างๆ ของภาครัฐ โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เสรีภาพทางการเมือง และสิทธิพื้นฐานต่างๆ ซึ่งช่วยให้เครือข่ายภาคประชาสังคมของกลุ่ม ผกร. ได้รับการยอมรับชัดเจนมากขึ้นในปี 58 จนสามารถขยายฐานมวลชน ส่งผลให้เกิดปัญหา/เงื่อนไขกดดันรัฐบาลและจำกัดการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้มากขึ้นพอสมควร รวมทั้งยังทำให้สามารถขยายเครือข่ายพันธมิตรและการสนับสนุนจากนอกพื้นที่ จชต. และจากต่างประเทศอย่างได้ผลโดยลำดับทั้งพันธมิตรในโลกมุสลิมและพันธมิตรมุสลิมกลับในโลกเสรีอีกด้วย ต่อเนื่องมาในปี 59-60 ที่กลุ่มภาคประชาสังคม สื่อมวลชน นักวิชาการ และนักการศาสนาซึ่งเป็นเครือข่ายของกลุ่ม ผกร. ก็ได้มีความพยายามมากขึ้นในการสร้างวาทกรรมการแบ่งแยกดินแดน เชื้อชาติ และศาสนา วาทกรรมที่กล่าวอ้างสันติภาพ สิทธิมนุษยชน พาดพิงเงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นอาณานิคม , สิทธิในการกำหนดใจตนเอง (RSD), สภาพความขัดแย้งด้วยอาวุธ (Arm Conflict), สภาวะรัฐล้มเหลว (Fail State) และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (IHL) โดยเฉพาะได้ปรากฏการพยายามสร้างชุดความรู้สร้างการรับรู้/ความเข้าใจที่บิดเบือน วาทกรรมใหม่ในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สนับสนุนแนวคิดการต่อสู้การแบ่งแยกเชื้อชาติศาสนาและดินแดน รวมทั้งยังมีความพยายามที่จะเชื่อมโยงเงื่อนไขการต่อสู้เข้ากับหลักศาสนาอิสลามและสถานการณ์ความขัดแย้งในต่างประเทศ รวมทั้งยังพยายามชักจูงให้บุคลากรทางด้านศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการต่อสู้ทางการเมือง และพยายามใช้ศาสนสถานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นอย่างชัดเจนโดยลำดับ อย่างไรก็ตามในปลายปี 59 ต่อเนื่องในปี 60 กลุ่ม BRN ได้สูญเสียผู้นำสำคัญหลายคนจากความชราภาพและการเจ็บป่วย ทำให้กลุ่ม ผกร. มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ในกลุ่มแกนนำหลายระลอก ประกอบกับการที่ประเทศมาเลเซีย

กำลังต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากเครือข่ายการก่อการร้ายกลุ่มแนวคิดรัฐอิสลาม (IS) ทำให้มาเลเซียต้องติดตามตรวจสอบเฝ้าระวัง กวาดล้าง และเพิ่มความเข้มงวดในมาตรการด้านความมั่นคงต่างๆ ซึ่งกระทบต่อเสรีในการเคลื่อนไหวของบรรดาแกนนำ ผกร. กลุ่มต่าง ๆ ในมาเลเซีย โดยเฉพาะแกนนำที่ยังไม่ยอมเปิดตัวเข้าร่วมในกระบวนการพูดคุยสันติสุข จะถูกติดตามเฝ้าระวังกดดันจากเจ้าหน้าที่สันติบาลมาเลเซียเป็นพิเศษ รวมทั้งในห้วงดังกล่าวยังปรากฏข่าวสารว่ามีแกนนำระดับกลางหลายคนที่ถูกควบคุมตัวในข้อหาต่างๆ ในมาเลเซียหลายคน แม้ต่อมาข่าวการจับกุมดังกล่าวจะเงียบหายไป แต่ก็ยังเป็นสิ่งยืนยันถึงการมีตัวตนและการถูกกดดันของแกนนำที่หลบซ่อนนรกบาดาน/เคลื่อนไหวอยู่ในมาเลเซีย ต่อมาในห้วงปลายปี 2560 ปรากฏข่าวสารว่า ทางกรมมาเลเซียกดดันให้เข้าแกนนำของกลุ่ม ผกร. ร่วม/สนับสนุนกระบวนการพูดคุยสันติสุข แต่หลังจากนั้นกลับเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงใน จซต. อย่างต่อเนื่อง ทำให้วิเคราะห์ในเบื้องต้นได้ว่ากลุ่ม BRN ไม่ยอมรับการกดดันจากมาเลเซีย และแกนนำบางส่วนได้โยกย้ายที่พักพิงหลบซ่อนไปยังประเทศประเทศอินโดนีเซีย ตามข่าวสารที่ปรากฏว่ากลุ่ม BRN เตรียมการย้ายฐานการต่อสู้มาตั้งแต่ปี 2555 ซึ่งสอดคล้องกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาไทยในอินโดนีเซียกลุ่ม PIMIPTI ที่เป็นเครือข่ายของ BRN ในประเทศอินโดนีเซีย ต่างออกมาทำหน้าที่ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ แจกใบปลิว บิดเบือนสถานการณ์ จซต. รวมทั้งจัดตัวแทนเข้าพบปะบุคคลสำคัญของอินโดนีเซียเพื่อเรียกร้องความสนใจ ในขณะที่เครือข่ายนักศึกษากลุ่มเดียวกันบนเกาะสุมาตราโดยเฉพาะเมืองเมดานกลับไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวใดๆ ในลักษณะดังกล่าวจึงคาดว่าจะเป็นที่พำนักและเป็นฐานการต่อสู้ใหม่ในต่างประเทศของกลุ่ม BRN พร้อมๆ กันนั้น ได้ปรากฏสัญญาณจากกลุ่ม MARA Patani ในทางกลับว่า MARA Patani จะดำเนินการพูดคุยฯ ต่อไปโดยไม่ขอเกี่ยวข้องกับกลุ่ม BRN ที่ไม่เห็นด้วยกับการพูดคุยฯ ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการก่อเหตุรุนแรงที่ผ่านมาของกลุ่ม BRN รวมทั้งสมาชิกรุ่นใหม่ของ MARA Patani หลายคนได้พยายามในหลากหลายรูปแบบที่จะกลับเข้ามาพบปะประชาชนในพื้นที่ จซต. ด้วยข้อกล่าวอ้างเดิมคือ เพื่อมาทำความเข้าใจกับมวลชนให้สนับสนุนกระบวนการพูดคุยสันติสุขจากความเคลื่อนไหวที่ปรากฏ เชื่อว่ามีเจตนาแอบแฝงที่จะเข้ามาครอบงำ/ชี้นำทางการเมืองต่อประชาชนในพื้นที่ จซต. ให้สนับสนุน MARA Patani ในขณะที่ในส่วนของกลุ่ม BRN มีท่าทีที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างชัดเจน โดยได้มีแถลงการณ์ของกลุ่ม BRN

ผ่านสื่อต่างประเทศออกมาตามลำดับ ด้วยการออกมายอมรับว่า BRN เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง เหตุการณ์ความรุนแรง และ BRN ยืนยันที่จะใช้ความรุนแรงต่อไปจนกว่าฝ่ายรัฐบาลไทย จะยอมพูดคุยโดยตรงกับ BRN ในฐานะตัวแทนของประชาชนมาลาญูปัตตานี

ประเด็นที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัย/องค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ : ความเคลื่อนไหวขององค์กรภาคประชาสังคม และกระบวนการ พุดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้การใช้กระบวนการพูดคุยสันติสุขกับกลุ่มผู้มีความ คิดเห็นต่างจากรัฐในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีความพยายามในการหามาตรการและ แนวทางแก้ไขปัญหา ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอดตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา คือ ความพยายามที่จะลดความเข้มข้นของความรุนแรง แต่สามารถลดลงได้ เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น โดยความรุนแรงยังคงเกิดขึ้นและมีสถานะไม่แน่นอนจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นความขัดแย้งที่ยืดเยื้อเรื้อรัง การพบปะพูดคุยหรือการเจรจาสันติสุขกับผู้มีความ คิดเห็นต่างจากรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เคยมีความพยายามที่จะพูดคุยเจรจามาแล้ว หลายครั้งตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และมีการดำเนินการอยู่ในหลายระดับ ทั้งที่เป็น การดำเนินการของหน่วยงานด้านความมั่นคง ฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน มีทั้งที่ ดำเนินการอย่างเป็นทางการและเป็นการส่วนตัว มีทั้งที่เป็นการติดต่อโดยตรงและมีฝ่ายที่ สามเป็นผู้ประสานงานให้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการในทางลับ

การพูดคุยเจรจาที่ผ่านมาของไทยยังไม่ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีทั้งที่ ประสบกับ ความล้มเหลวจนต้องยุติลงกลางคันและที่ยังคงมีการดำเนินการกันอยู่อย่าง ต่อเนื่องในปัจจุบันซึ่งมีการก่อตัวขึ้นในหลายช่องทางและมีสัญญาณบ่งชี้ไปในทิศทางที่ดี สาเหตุที่ความพยายามดังกล่าวไม่ประสบผลเนื่องจากการขาดความจริงจังอย่างต่อเนื่องใน ส่วนของรัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องก็มักไม่ค่อยยอมรับว่ามีการพูดคุยเจรจาเกิดขึ้นทั้งในอดีต หรือที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเองก็มีปัญหาในเรื่อง ความไม่ชัดเจนและความไร้เอกภาพของกลุ่มผู้นำ รวมทั้งยอมรับว่ายังมีกลุ่มอื่นที่อยู่ นอกเหนืออำนาจการควบคุมด้วย การพบปะเจรจาหรือการพูดคุยสันติสุขกับกลุ่มผู้มีความ คิดเห็นต่างจากรัฐเริ่มมาตั้งแต่สมัยของรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ซึ่งมีความพยายามหา

ช่องทางในการติดต่อกับกลุ่มผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ โดยมีการเดินทางไปพบปะพูดคุยกับตัวแทนระดับผู้นำของกลุ่มพลูโลในต่างประเทศรวม 2 ครั้ง ทำให้ได้รับรู้ข้อเสนอของกลุ่มพลูโล ที่ต้องการขอจัดตั้งรัฐปัตตานีขึ้นมาเป็นอิสระปกครองตนเอง อย่างไรก็ตาม ผลการเจรจา ไม่มีความคืบหน้า ต่อมาในสมัยรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ประเทศมาเลเซียเริ่มเข้ามามีบทบาท โดย ดร.มหาเธร์ บิน โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย เป็นคนกลางในการประสานงานให้มีการพบปะ พูดคุยกันระหว่างตัวแทนฝ่ายทหารของไทยกับตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ

ในสมัยรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ รัฐบาลมาเลเซียได้เสนอตัวเข้ามาเป็นคนกลางในการเจรจาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ โดยรัฐบาลมาเลเซียได้ติดต่อตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่พักอาศัยอยู่ในมาเลเซียและประเทศอื่น ๆ มาร่วมพบปะ พูดคุย เพื่อรวบรวมข้อเสนอและข้อเรียกร้องที่จะนำไปยื่นให้กับตัวแทนฝ่ายไทย อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินการไม่มีความคืบหน้า เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการที่ฝ่ายไทยไม่อาจยอมรับได้ ประกอบกับยังไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าตัวแทนกลุ่มผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ ที่มาร่วมพบปะพูดคุยกับฝ่ายมาเลเซียเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างแท้จริง ในการควบคุมสถานการณ์กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสมัยรัฐบาลของนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้มีการพบปะพูดคุยสันติภาพที่เมืองโบกอร์ ประเทศอินโดนีเซีย (Bogor talks) ซึ่งฝ่ายอินโดนีเซียเป็นผู้ริเริ่มจัดการประชุมเป็นการดำเนินการต่อเนื่องมาจากความร่วมมือระหว่างรัฐบาลชุนนายสมัคร สุนทรเวชกับรัฐบาลอินโดนีเซีย ผลการพูดคุยทั้งสองฝ่ายต่างเห็นพ้องที่จะยุติความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมทั้งกำหนดนัดหมายจะพบปะพูดคุยกันอีก 2 ครั้ง แต่ฝ่ายอินโดนีเซียเปิดเผยเรื่องการพบปะพูดคุยผ่านทางสื่อมวลชนอินโดนีเซียจนเป็นข่าวไปทั่วโลก ทั้งที่เป็นเรื่องลับ ซึ่งสร้างความไม่สบายใจให้กับประธานาธิบดีซูชิโลบับัง ยูโตโยของอินโดนีเซีย รวมทั้งฝ่ายไทยด้วย เพราะรัฐบาลไทยไม่ต้องการให้ถูกมองว่าเปิดโอกาสให้รัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านเข้ามามีบทบาท แทรกแซงปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศในขณะที่ปัญหาของฝ่ายอินโดนีเซียเกิดจากการแย่งชิงบทบาทและผลงานระหว่างประธานาธิบดีกับรองประธานาธิบดีซึ่งเป็นคู่แข่งกันในการเลือกตั้งประธานาธิบดีอินโดนีเซียที่จัดขึ้นในปี 2552 นอกจากนี้ ตัวแทนของกลุ่มก่อความไม่สงบยังเป็นเพียง

ตัวแทนที่มาจากกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่มรวมกัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทย และเชื่อกันว่ามีบทบาทไม่มากนักในปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรืออาจจะไม่มีเลย

ต่อมาในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มพุลโที่ใช้ชื่อว่า ขบวนการปลดปล่อยมลายูปัตตานี (Patani Malaya Liberation Movement : PMLM) ประกาศหยุดยิงชั่วคราวฝ่ายเดียว หรือการปฏิบัติการยุติการใช้ความรุนแรงฝ่ายเดียว เฉพาะการโจมตีเป้าหมายที่เป็นกองกำลังของรัฐบาลไทย ซึ่งทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย อำเภอระแงะ อำเภอยี่งอ และอำเภอเจาะไอร้อง เป็นระยะเวลา 1 เดือน ระหว่างวันที่ 10 มิถุนายน-10 กรกฎาคม 2553 โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อแสดงความจริงใจต่อรัฐบาลไทยในการเปิดเจรจาและพูดคุยเกี่ยวกับอนาคต ทิศทางการเมืองของจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเพื่อพิสูจน์ว่ากลุ่มขบวนการปลดปล่อยมลายูปัตตานี (PMLM) สามารถควบคุมพื้นที่และสั่งการกองกำลังที่ปฏิบัติการอยู่ในท้องถิ่นได้จริง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในมาตรการพิสูจน์ บทบาทการควบคุมกองกำลังติดอาวุธในพื้นที่ที่แตกต่างไปจากกระบวนการพูดคุยก่อนหน้านี้ และได้รับความสนใจจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะสื่อมวลชน อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรณีนี้จะถือเป็นผลจากกระบวนการพูดคุยที่โดดเด่นและน่าจะเป็นสัญญาณที่ดีต่อกระบวนการสันติภาพ แต่ผลของการหยุดยิงชั่วคราวดังกล่าวกลับไม่มีความชัดเจน และรัฐบาลไทยก็ไม่ได้แสดงท่าทีตอบรับต่อเรื่องนี้ จึงทำให้ไม่ปรากฏความคืบหน้าใดๆ ต่อสาธารณะ ทั้งที่มาตรการหยุดยิงชั่วคราวในบางพื้นที่ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวไปสู่การเจรจาสันติภาพ

ในช่วงรอยต่อรัฐบาลชุดนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับรัฐบาลชุดนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความร่วมมือระหว่าง สภาความมั่นคงแห่งชาติ กับองค์กรเอกชนต่างประเทศชื่อ Centre for Humanitarian Dialogue (HDC) ซึ่งร่วมกันจัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างแกนนำขบวนการแบ่งแยกดินแดน กลุ่มพุลโ และกลุ่ม BRN กับแกนนำภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพูดคุยที่จะดำเนินการในโอกาสต่อไป ต่อมาเมื่อ กุมภาพันธ์ 2556 ได้มีการลงนามในเอกสารฉันทามติทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยสันติภาพระหว่างสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะ

ตัวแทนรัฐบาลไทยและขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของความขัดแย้งในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ซึ่งยืดเยื้อมากกว่า 10 ปี การลงนามดังกล่าวเกิดขึ้นจากแรงสนับสนุนสำคัญของรัฐบาลมาเลเซียซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) นับตั้งแต่มีการลงนามเป็นต้นมา ตัวแทนของรัฐบาลไทย และฝ่าย BRN ได้พบปะกันอย่างเป็นทางการ 3 ครั้ง ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ในช่วงเดือนมีนาคม เมษายน และมิถุนายน นอกจากนี้ยังได้มีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการผ่านผู้อำนวยความสะดวกอีกหลายครั้ง

หลังจากที่รัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีนโยบายเปิดพื้นที่พูดคุยสันติสุขกับกลุ่มผู้คิดเห็นต่างจากรัฐ สังคมต่างให้ความเชื่อมั่นและคาดหวังว่าจะเกิดความสงบสุขจากความรุนแรงที่มีเวลายาวนานกระบวนการพูดคุยสันติสุขกับกลุ่มผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐนี้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยยอมรับ ปัจจัยพื้นฐาน 3 ประการ คือ 1) ต้องการใช้มาตรการทางการเมืองยุติปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง 2) ยอมรับว่าขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (BRN) เป็นคู่เจรจาที่เป็นตัวแสดงสำคัญ ในหมู่ขบวนการเคลื่อนไหวในมาเลเซีย – มุสลิม 3) ยอมรับบทบาทของมาเลเซียในฐานะคนกลาง ส่วนขบวนการ BRN ก็ยอมรับข้อตกลงจากการพูดคุยว่าจะต้องอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทย ทำให้รัฐบาลไทยเริ่มต้น กระบวนการทางการเมืองทั้งที่รู้ว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะลดความรุนแรงได้ในเร็ววัน ซึ่งที่ผ่านมากการพูดคุยระหว่าง ตัวแทนฝ่ายไทยกับขบวนการ BRN ที่มีนายฮาซัน ตอยิบ เป็นตัวแทนได้เสนอข้อเรียกร้อง 5 ข้อ โดยเผยแพร่ ลงในเว็บไซต์ YouTube มีใจความสำคัญ ดังนี้

1. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับให้มาเลเซียเป็นคนกลางผู้ไกล่เกลี่ย (mediator) ไม่ใช่แค่ผู้ให้ความสะดวก (facilitator)
2. การพูดคุยเกิดขึ้นระหว่างชาวปาตานี (bangsa) ที่นำโดย BRN กับนักล่าอาณานิคมสยาม
3. ในการพูดคุยจำเป็นต้องมีพยานจากประเทศอาเซียน OIC และ NGOs
4. นักล่าอาณานิคมสยามต้องปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัวทุกคนและยกเลิกหมายจับทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคง โดยไม่มีเงื่อนไข

5. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับว่า BRN เป็นขบวนการปลดปล่อยชาวปาตานี (bangsa) ไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน

ในปัจจุบันสมัยของรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สานต่อกระบวนการพูดคุย แต่เปลี่ยน จาก “การพูดคุยสันติภาพ” เป็น “การพูดคุยเพื่อสันติสุข” โดยมีเป้าหมายคือ การพูดคุยเพื่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่ โดยเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2557 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปพบนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องดังกล่าว โดยได้กำหนดกรอบการทำงาน ร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลมาเลเซียในฐานะผู้อำนวยการความสะดวก ซึ่งผู้นำของสองประเทศได้ตกลงกัน มี 3 ข้อ คือ 1) ยุติความรุนแรงและไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา 2) พุดคุยกับผู้เห็นต่างทุกกลุ่มไม่เน้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ และ 3) นำความต้องการของทุกกลุ่มในพื้นที่มาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

ความเคลื่อนไหวขององค์กรภาคประชาสังคมเป็นแนวคิดที่มีประชาชนเป็นผู้แสดงหลัก และรวมตัวกัน เพื่อสร้างพลังในการผลักดันแนวคิดหรือนโยบายบางอย่างร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลในการสร้างสังคมหรือชุมชนปัจจุบันการยอมรับบทบาทของภาคประชาสังคม ขยายวงกว้างขวางมากขึ้น แต่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบและแนวร่วม ได้ใช้ประโยชน์จากความ เป็นภาคประชาสังคมขับเคลื่อนงานการเมืองและประเด็นทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน

สภาวะปัญหาในปัจจุบัน จากการปรับฐานข้อมูลทำเนียบขององค์กรภาคประชาสังคม โดยหน่วยงานด้านความสถานภาพปัจจุบันขององค์กรภาคประชาสังคม สามารถแบ่งได้ เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. องค์กรที่เห็นต่างจากรัฐ จำนวน 17 องค์กร ได้แก่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาเยาวชน นักเรียนปาตานี (PerMAS), สำนักปาตานีรยาเพื่อสันติภาพและการพัฒนา (LEMPAR), มูลนิธิศูนย์ตาราเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (NUSANTARA), กลุ่มบุหงารายา

2. องค์กรที่เป็นแนวร่วม จำนวน 12 องค์กร ได้แก่ สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน สลาตัน (Media Selatan), วิทยาลัยประชาชน (People's College), กลุ่มด้วยใจ (Hearty Support Group), มูลนิธิสถานวัฒนธรรม (Cross Cultural Foundation) เป็นต้น

3. องค์กรที่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ (เป็นกลาง) จำนวน 481 องค์กร ได้แก่ สมาคมผู้หญิงเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (We Peace), ศูนย์ฟ้าใส, เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ, ชุมชนศรัทธา “กำแพงแก้ว”, เครือข่ายผู้หญิงภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (Civic Women) เป็นต้น

4. องค์กรที่ดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายรัฐ จำนวน 7 องค์กร ได้แก่ สมาคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (POSBO), สหพันธ์นักเรียนนักศึกษาเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (สสขต.), องค์กรภาคประชาชนเพื่อสันติสันติและเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มเสื้อเขียว), สถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, สมาคมเด็กและเยาวชนเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (กลุ่มลูกเหรียญ), สภาศิษย์เก่านิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (STAC-K) และสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ (กลุ่มसानฝัน)

รวมทั้งยังมีองค์กรระหว่างประเทศและองค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศในพื้นที่อีก 33 องค์กร เช่น สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (OHCHR), โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP), กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF), ธนาคารโลก (WB), มูลนิธิเอเชีย (TAF), คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC), องค์การแพทย์ไร้พรมแดน (MSF), Human Rights Watch เป็นต้น

การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ได้จัดทำแผนเสริมสร้างความเข้าใจกับองค์กรภาคประชาสังคมโดยมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็นและสร้างความร่วมมือในการหาทางออกจากความขัดแย้งด้วยการจัดเวทีระดมความคิดเห็น การพบปะพัฒนาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจกับองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ นอกจากนั้นยังจัดตั้งชุดภาคประชาสังคมในพื้นที่ จากหน่วย ฉก.จังหวัด / ฉก.หมายเลข จำนวน 24 ชุดๆ ละ 4 นาย และกอ.รมน.จังหวัด/ศปก.อำเภอ จำนวน 41 ชุดๆ ละ 2 นาย เพื่อรวบรวม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสานงานและติดตาม

ความเคลื่อนไหวขององค์กรต่างๆ ให้ทันสมัย ทันเวลา เพื่อการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย หรือผลกระทบ นำไปสู่การกำหนดความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม มุมมองจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางส่วนที่เกี่ยวข้องในการทำงานกับองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคม สะท้อนให้เห็นว่า ยังคงมีความไม่เป็นเอกภาพในการทำงาน ไม่ว่าจะป็นนโยบายการพัฒนาสัมพันธ์กับแนวทางปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implement) ของบางหน่วย ที่ไม่สอดคล้องกับภาพรวมใหญ่ของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. เช่น การปฏิบัติการข่าวสารที่ใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม ความล่าช้าในการเข้าพื้นที่เพื่อแสวงหาข้อมูลจากองค์กรภาคประชาสังคมเดียวกันวันละหลายครั้งจากหลายหน่วย นอกจากนี้กำลังพล ที่ผลัดเปลี่ยนเข้ามาปฏิบัติงานยังขาดทักษะและองค์ความรู้ในการทำงานกับภาคประชาสังคมและประชาชน ทั้งความรู้ด้านกฎหมายบ้านเมือง กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิมนุษยชน กฎหมายอิสลาม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้กระทบต่อการสร้างความไว้วางใจ และการพัฒนาสัมพันธ์กับองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกกลุ่มเมื่อพิจารณาในภาพรวมของการดำเนินการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ จะเห็นได้ว่า รัฐได้กำหนดแผนเสริมสร้างความเข้าใจกับองค์กรภาคประชาสังคมมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเปิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือเพื่อหาทางออกจากความขัดแย้ง แต่ยังคงมีข้อขัดข้องในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

การวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ , PMESII , ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” , ทฤษฎีประสิทธิภาพ , หลักการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation : IO) เป็นแนวทางในการพัฒนาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้ PMESII (Political, Military, Economic, Social, Information, and Infrastructure)

ด้านการเมือง (Political) ยุทธศาสตร์/นโยบายการดำเนินงานในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จขต.จะแปรเปลี่ยนตามผู้บังคับบัญชา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชานโยบายก็จะมีการกำหนดขึ้นใหม่ ทำให้ในบางห้วง ไม่เกิดความต่อเนื่องในแนวนโยบายการปฏิบัติงานในพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ จขต.

ด้านการทหาร (Military) การดำเนินการแก้ปัญหา ณ ปัจจุบัน หน่วยงานหลักคือ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ซึ่งจะควบคุม/บังคับบัญชาหน่วยงานหลักคือหน่วยทหาร, ตำรวจ และฝ่ายปกครอง(บางส่วน) ซึ่งการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จขต.นั้น จะต้องดำเนินการควบคู่กันทั้งงานด้านความมั่นคงและงานด้านการพัฒนา แต่ในปัจจุบัน ในส่วนของงานพัฒนาดำเนินการหลักโดย ศอ.บต. ซึ่งเป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งการกำหนดทิศทางในภาพรวมของการแก้ปัญหานั้น ใช้ลักษณะการประสานงานระหว่างหน่วยงาน (กอ.รมน.ภาค สน. และ ศอ.บต.) ส่งผลให้ไม่เกิดเอกภาพในการสั่งการ/การบังคับบัญชาในระดับพื้นที่ การบังคับวิธีการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงานในพื้นที่เป็นหลัก

ด้านเศรษฐกิจ (Economic) สภาพโดยรวมในพื้นที่ จขต.ได้รับการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลให้ไม่สามารถกระจายการพัฒนาได้อย่างครอบคลุมถึงระดับชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมรายได้แก่ชุมชนครัวเรือน ทำให้ในภาพรวม รายได้ประชากรยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ

ด้านสังคม (Social) สภาพสังคมส่วนใหญ่มีลักษณะสังคมเชิงเดี่ยว กล่าวคือชุมชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีจำนวนประชากรมุสลิมมากที่สุดในพื้นที่ จขต. จะมีประชากรที่นับถือศาสนาอื่นน้อยมาก และ/หรือไม่มีเลยในชุมชนส่วนใหญ่ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือสถาบันการศึกษาปอเนาะ ซึ่งมีการศึกษาทั้งสายสามัญควบคู่สายศาสนาอิสลาม และศึกษาเฉพาะศาสนาอิสลาม จากสภาพสังคมดังกล่าว ส่งผลให้การแก้ปัญหาทางสังคมที่เกิดความแบ่งแยกทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเป็นผู้ขับเคลื่อน/ใช้ประโยชน์จากความแตกต่างดังกล่าวเป็นเครื่องมือ กระทำได้ยากและใช้ระยะเวลายาวนาน

ด้านข้อมูลข่าวสาร (Informations) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์และสื่อกระแสรอง มีมากขึ้นกว่าในอดีต ส่งผลให้เกิดทั้งผลบวกและผลลบในเวลาเดียวกัน รวมทั้งในปัจจุบัน กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใช้การปฏิบัติการข่าวสารในมิติต่างๆ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างความเกลียดชังต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การต่อต้าน ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในรัฐธรรมนูญไทย นอกจากนี้ ยังใช้เป็นเครื่องมือหลัก ในการประชาสัมพันธ์โฆษณาชวนเชื่อไปยังสังคมโลก เพื่อเรียกร้องความสนใจ ความเห็นใจ และการสนับสนุน การต่อสู้ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในทุกมิติ

ด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สภาพโครงสร้างพื้นฐานในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนาอย่างครอบคลุมพื้นที่ พร้อมรองรับการพัฒนาและการลงทุนในอนาคต การวิเคราะห์หาแนวทางใหม่ในการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” , ทฤษฎีประสิทธิภาพ (Harrington Emerson) และหลักปฏิบัติการข่าวสาร (IO) กำหนดทางเลือกทางยุทธศาสตร์ จำนวน 2 ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ที่ 1 ตามข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จัดทำเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ที่ 1

จากแผนภาพนี้ สามารถอธิบายได้ว่า การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนางาน การเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การขับเคลื่อน/ชี้นำ ประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหว การกำหนดใจตนเองที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน โดยใช้โครงสร้างเดิมของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ในการดำเนินการลักษณะแยกเป็นส่วนๆ ดังนี้

1. หน่วยงานด้านความมั่นคง/หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน : ต้องสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความเท่าทันต่อเงื่อนไขต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ เช่น สิทธิมนุษยชน การปกป้องคุ้มครองเด็ก กฎหมายพิเศษที่ใช้ในพื้นที่ องค์การภาคประชาสังคม องค์การระหว่างประเทศ องค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ รวมถึงความรู้เชิงสังคมศาสตร์ เพื่อความเข้าใจบริบทที่เป็นประเด็นการต่อสู้เชิงความคิดและความพร้อมในการเข้าร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนความเห็นในเวทีเสวนาต่างๆ นอกจากนี้ ทักษะการทำงานกับประชาชน และภาคประชาสังคม ก็เป็นความจำเป็นเช่นเดียวกัน และสิ่งสำคัญของการดำเนินงานฝ่ายรัฐ คือ ความเป็นเอกภาพและความสอดคล้องสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแรงผลักดันนโยบายหรือแผนงานต่างๆ ของรัฐให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

2. ประชาชน : เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เป็น การต่อสู้เชิงความคิด และป้องกันการถูกปลุกปั่นยั่วยุเข้าสู่เงื่อนไขที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งเชิงศาสนาอัตลักษณ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อเหตุการณ์/สถานการณ์ความรุนแรงแต่ละครั้งอย่าง ทันทีทันที่ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการพูดคุยสันติสุข เงื่อนไขการกำหนดใจตนเอง และการเร่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา และเศรษฐกิจ คราวเรือน ชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายตรงข้ามนำมาสร้างความได้เปรียบเชิงมวลชน นอกจากนี้ ประชาชนนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญเช่นกัน ที่หน่วยงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กอ.รมน.ภาค 4 สน. จะต้องดำเนินการ ชี้แจง/ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งในเรื่องของเหตุการณ์ความรุนแรงใน

พื้นที่การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐทั้งในมิติด้านความมั่นคงและมิติด้านการพัฒนาที่น้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นแนวทางในการปฏิบัติภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับข้อมูลที่ถูกบิดเบือนจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่ขับเคื่อนการต่อสู้ทางการเมืองภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านสมาชิก/แนวร่วมภายนอกพื้นที่

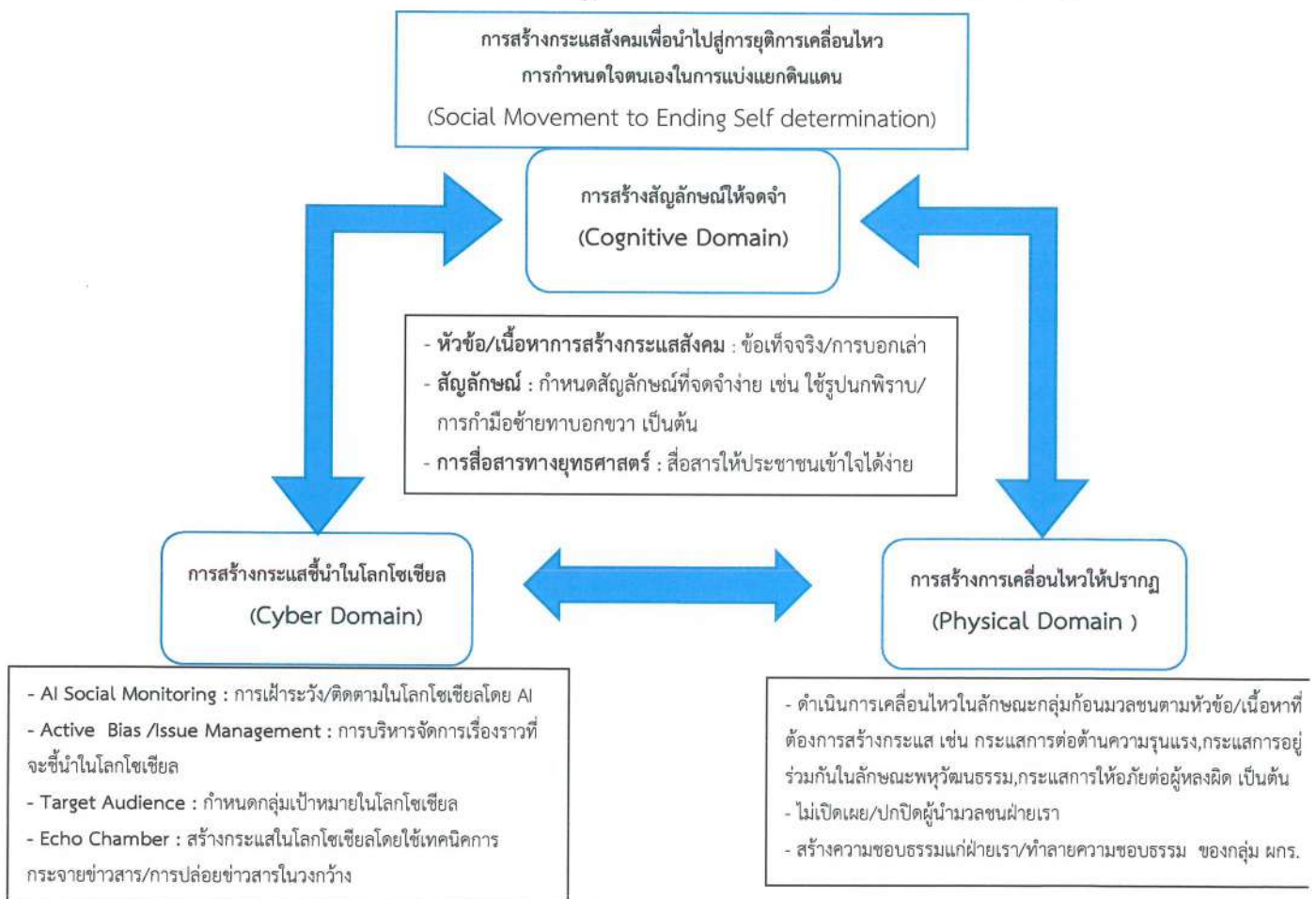
3. องค์กรภาคประชาสังคม : ถึงแม้องค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมจะมีทั้งกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐและกลุ่มที่ดำเนินงานสอดคล้องกับรัฐ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย โดยแสวงหาจุดรวมที่จะเป็นการเชื่อมโยงไปสู่การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้ นอกจากนี้ ควรเสริมสร้างศักยภาพให้แก่องค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคม โดยจัดเวลาส่วนหนึ่งให้ผู้ที่เคยได้รับเชิญจากกลุ่มเห็นต่างจากรัฐ ทั้งในประเทศและจากองค์กรต่างประเทศมาเป็นวิทยากรเพื่อการติดตามประเด็นและสร้างความร่วมมือในการทำงาน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการให้แก่ภาคประชาสังคมในพื้นที่ โดยจัดตั้งเป็นกองทุน ระดมเงินทั้งจากรัฐเองและองค์กรต่างประเทศที่เคยเข้ามาให้ความช่วยเหลือองค์กรในพื้นที่ และมีกรรมการกองทุนซึ่งมาจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องและผู้แทนองค์กรต่างประเทศที่ให้เงินทุนช่วยเหลือเป็นผู้พิจารณา ซึ่งน่าจะเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันการสนับสนุนให้แก่กลุ่มที่เรียกร้องการกำหนดใจตนเอง

4. องค์กรต่างประเทศและองค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ : เพื่อป้องกันการรับทราบข้อมูลสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้อง รัฐควรเชิญกลุ่มองค์กรต่างประเทศที่เป็นผู้สนับสนุนการทำงานขององค์กรเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ ลงพื้นที่เพื่อรับฟังสถานการณ์ที่แท้จริง ทั้งจากฝ่ายรัฐและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างความร่วมมือการทำงานในอนาคตต่อไป นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องประชาสัมพันธ์กรอบแนวทางการทำงานและการขออนุญาตเข้าพื้นที่ให้แก่องค์กรต่างประเทศเหล่านี้ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดในประเด็นการกีดกันการให้ความช่วยเหลือ

และการทำงานในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวง่าย ทั้งนี้ การที่จะบรรลุผลตามข้อเสนอดังกล่าว จำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย และหน่วยปฏิบัติตามลำดับชั้น ต้องพิจารณาแนวทางการทำงานร่วมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้เป็นเอกภาพและเกิดพลัง (synergy) ในการผลักดันให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ “การยุติการเคลื่อนไหวการกำหนดใจตนเองที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน”

สำหรับทางเลือกทางยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างกระแสสังคมเพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหว การกำหนดใจตนเองในการแบ่งแยกดินแดน ดำเนินการขับเคลื่อน/ชี้นำประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่นๆ โดยกำหนดหน่วยงานหลักหรือหน่วยงานเฉพาะกิจในการสั่งการ/ประสานงาน/อำนวยความสะดวกปฏิบัติในภาพรวมของการขับเคลื่อน/ชี้นำ เพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหวการกำหนดใจตนเองที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้ดำเนินการปฏิบัติใน 3 เครื่องมือหลักตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 3 ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ที่ 2

ทางเลือกยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างกระแสสังคมเพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหว
การกำหนดใจตนเองในการแบ่งแยกดินแดน (Social Movement to Ending Self
determination) มีรายละเอียดในการปฏิบัติ ดังนี้

- กอ.รมน.ภาค 4 สน.ควรที่จะมอบหมาย/จัดตั้งส่วนงานเฉพาะกิจในการควบคุม/
อำนวยการการขับเคลื่อนงานทั้ง 3 ด้านหลัก โดยดำเนินการให้ครอบคลุมทั้งในพื้นที่ จชต.
และนอก จชต. โดยประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กลไกของ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นส่วนประสานงานหลักกับ
กระทรวง/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย , กระทรวงการต่างประเทศ ,
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม , กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น โดยการขับเคลื่อน
งานหลัก ทั้ง 3 เครื่องมือนั้น มีรายละเอียดดังนี้

การสร้างสัญลักษณ์ให้จดจำ (Cognitive Domain) โดยกำหนดหัวข้อ/เนื้อหา
(Narrative) ในการสร้างกระแสสังคมที่ยอมรับในความเป็นไทย โดยใช้ลักษณะการบอก
เล่าข้อเท็จจริง ทั้งนี้ควรมีการกำหนดสัญลักษณ์ที่จดจำง่าย ในการสื่อสาร
ทางยุทธศาสตร์ ใช้เครื่องมือต่างๆ สื่อสารให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย

การสร้างกระแสชั้นนำในโลกโซเชียล (Cyber Domain) กำหนดระบบ AI Social
Monitoring : การเฝ้าระวัง/ติดตามในโลกโซเชียล , การบริหารจัดการเรื่องราวที่จะชั้นนำ
ในโลกโซเชียล , กำหนดกลุ่มเป้าหมายในโลกโซเชียล และใช้เทคนิค Echo Chamber
สร้างกระแสในโลกโซเชียลโดยใช้เทคนิคการกระจายข่าวสาร/การปล่อยข่าวสารในวงกว้าง

การสร้างการเคลื่อนไหวให้ปรากฏ (Physical Domain) ดำเนินการเคลื่อนไหวใน
ลักษณะกลุ่มก้อนมวลชน ตามหัวข้อ/เนื้อหาที่ต้องการสร้างกระแส เช่น กระแส
การต่อต้านความรุนแรง, กระแสการอยู่ร่วมกันในลักษณะพหุวัฒนธรรม, กระแสการให้อภัย
ต่อผู้หลงผิด เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องไม่เปิดเผย/ปกปิดผู้นำมวลชนฝ่ายเรา เพื่อสร้าง
ความชอบธรรมแก่ฝ่ายเรา และทำลายความชอบธรรมของกลุ่ม ผกร.

ประเด็นสำคัญเร่งดำเนินการเปิดโปงพฤติกรรมความรุนแรงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีพฤติกรรมบิดเบือน สร้างความแตกแยก ใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยกในสังคม (เชื้อชาติ/ศาสนา/วัฒนธรรม) ที่สำคัญ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงไม่ใช่ตัวแทนที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

- การดำเนินการขับเคลื่อน/ชี้นำประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่นๆ ทั้ง 3 Domain ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือในด้านการปฏิบัติการจิตวิทยา ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและมุสลิม , ทั้งในพื้นที่ จชต. และนอกพื้นที่ จชต. (ในประเทศ/ต่างประเทศ) และในสื่อสังคมออนไลน์ ประเด็นสำคัญในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ สื่อสารข้อเท็จจริงให้ทราบว่า เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จชต. นั้นไม่ได้เกิดโดยบังเอิญ แต่เกิดจากกลุ่ม BRN ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่ง ใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ เพียงเพื่อต้องการปกครองดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นสำคัญคือ กลุ่ม BRN ไม่ใช่ตัวแทนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ การดำเนินการในทุกมิติจะต้องดำเนินการสร้างการรับรู้อย่างต่อเนื่องซ้ำๆ และมีข้อเท็จจริงที่สามารถยืนยันได้

- ด้านความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียอินโดนีเซีย

มาเลเซีย ควรยกระดับเพื่อประสานความร่วมมือกับมาเลเซีย โดยชี้ให้เห็นว่ากลุ่ม BRN ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่อยู่เบื้องหลังการก่อเหตุรุนแรงในประเทศไทย หลบพักพิงอยู่ในมาเลเซีย ตามพื้นที่บริเวณแนวชายแดนเป็นกลุ่มแนวคิดรุนแรงที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งหากมาเลเซียปล่อยปละละเลยให้กลุ่มดังกล่าว ยังคงเคลื่อนไหวในมาเลเซียเช่นในปัจจุบันแล้ว ในอนาคตอันใกล้ กลุ่มดังกล่าวอาจนำกลุ่มหัวรุนแรง/กลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ เข้ามาสนับสนุนการต่อสู้ในไทย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อมาเลเซียอย่างแน่นอน

อินโดนีเซีย ควรยกระดับเพื่อประสานความร่วมมือกับอินโดนีเซียในฐานะที่เป็นประเทศมุสลิมที่มีประชากรมากที่สุดในโลก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแจ้งเตือนให้อินโดนีเซียได้เฝ้าระวังสมาชิกระดับแกนนำ/แนวร่วมกลุ่ม BRN และกลุ่มนักศึกษาจากพื้นที่ จชต. บางส่วนที่อาจมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับกลุ่ม BRN ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งหากกลุ่ม BRN เข้าไป

เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายหรือกลุ่มหัวรุนแรงในประเทศอินโดนีเซียแล้ว อาจก่อให้เกิดความรุนแรงในประเทศอินโดนีเซียก็เป็นได้ นอกจากนี้ ควรประสานความร่วมมือกับรัฐบาลอินโดนีเซียในทางลับ เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จชต. ในมิติด้านการศาสนา โดยอาจขอคำแนะนำ/ความช่วยเหลือจาก 2 องค์กรอิสลามสายกลางหลัก ได้แก่ องค์กรมุฮัมมาดียะห์ และองค์กรนะฎอตุลอุลามา ในเรื่องการแก้ไขปัญหาแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งโดยใช้หลักอิสลามสายกลาง

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การพัฒนาทางการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดทางเลือกทางยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการสร้างกระแสสังคมเพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหวการกำหนดใจตนเองในการแบ่งแยกดินแดน (Social Movement to Ending Self determination) เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับวิธีปฏิบัติที่ดี (Good practice) ของการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้กับยุทธศาสตร์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดย พันเอกสิริชฎเศรษฐ์ หิรัญญพงศ์ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีปฏิบัติที่ดีพบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยสรุปได้ว่ายุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน ก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นในพื้นที่และเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง

ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จชต. จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้งภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ภายนอก จะต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการขับเคลื่อนพร้อม ๆ กันทั้ง 3 เครื่องมือหลัก ได้แก่ การสร้าง/ขับเคลื่อนเชิงสัญลักษณ์ , การสร้างกระแสข่าวในโลกโซเชียล และการสร้างการเคลื่อนไหวให้ปรากฏ ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งคือ หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จะต้องเร่งดำเนินการเปิดโปงพฤติกรรมความรุนแรงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ที่มีพฤติกรรมบิดเบือนสร้างความแตกแยกระหว่างศาสนา ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนงานการเมือง คือ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงไม่ใช่ตัวแทนที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่, ใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยกในสังคม (เชื้อชาติ/ศาสนา/วัฒนธรรม) สำหรับในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักศาสนานั้น ควรใช้หลักอิสลามสายกลาง เพื่อทำลายกำแพงความเชื่อแบบสุดโต่งของชาวไทยมุสลิมบางกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกแนวร่วมของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง นอกจากนี้ในประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับอิสลามสายกลาง จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม

ในประเทศไทย ทั้งแนวคิดและวิธีปฏิบัติในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งประเทศไทยมิได้มีประชาชนมุสลิมอยู่เฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น รวมทั้งในระดับประชาคมอาเซียน จะต้องเปิดรับกิจกรรมเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในมิติต่างๆ เพิ่มมากขึ้นการสร้างกระแสแนวคิดอิสลามสายกลางให้เข้มแข็งจึงเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีทางหนึ่ง ในการป้องกันสิ่งแปลกปลอมที่อาจแอบแฝงมากับศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ จนเป็นภัยต่อความสงบสุขในสังคมได้ ดังนั้นการแสวงหาความร่วมมือทุกมิติในแนวทางดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการทางยุทธศาสตร์ที่ดีและควรขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการขยายความร่วมมือกับประเทศอินโดนีเซีย ที่มีนโยบายแบบอิสลามสายกลางอย่างชัดเจนมาโดยตลอด อีกทั้งยังมีประสบการณ์ในปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงมาตามลำดับ

หากหน่วยงานภาครัฐดำเนินการชี้แจง/ทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ภายใน/ภายนอกประเทศ) จะส่งผลในเชิงบวกต่อการแก้ปัญหาของรัฐบาลไทยอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังจะเป็นการทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในการเรียกร้องการสนับสนุนจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกนำไปสู่การเรียกร้องเอกราช ซึ่งถือเป็นจุดแตกหัก (Decisive Point) ที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จะต้องขับเคลื่อน/ชี้นำประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่น ๆ เพื่อสร้างกระแสสังคมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ,ปฏิเสศการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ และการให้อภัยต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหวการกำหนดใจตนเองที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดนได้ในที่สุด

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปแนวทางการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และนำไปสู่ความสงบสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ จะต้องบูรณาการดำเนินการทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคง หน่วยงานด้านการพัฒนา หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ สำหรับในมิติ การขับเคลื่อนงานการเมืองเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ทั้งภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ภายนอก จะต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งคือ หน่วยงานภาครัฐในระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไปจนถึงระดับผู้ปฏิบัติในพื้นที่ต่างๆ นั้นควรเร่งดำเนินการเปิดโปงพฤติกรรมความรุนแรงสุดโต่งของกลุ่ม ผกร. , พฤติกรรมการบิดเบือน , การสร้างความแตกแยกระหว่างศาสนา , และการหลอกลวงเยาวชน และชี้แจง/ยืนยันว่ากลุ่มขบวนการต่างๆนั้น ซึ่งหมายรวมทั้งระดับแกนนำสั่งการ , ระดับปฏิบัติการ , และบุคคล/องค์กรภาคประชาสังคม ที่มีพฤติกรรมขับเคลื่อนงานการเมืองของกลุ่ม ผกร. ไม่ใช่ตัวแทนที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งการชี้แจง/ทำความเข้าใจดังกล่าวทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ภายใน/ภายนอกประเทศ) จะส่งผลในเชิงบวกต่อการแก้ปัญหาของรัฐบาลไทยอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นการทำลายความพยายามของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในการเรียกร้องการสนับสนุนจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกนำไปสู่การเรียกร้องเอกราช ซึ่งถือเป็นจุดแตกหัก (Decisive Point) ที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จะต้องขับเคลื่อน/ชี้นำประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยุติการเคลื่อนไหวการกำหนดใจตนเองที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การขับเคลื่อนงานการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในมิติต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ภายนอกจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ดังนั้นการวิเคราะห์ทิศทาง/แนวโน้มของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงอย่างครอบคลุมพื้นที่และต่อเนื่องจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขนโยบายด้านงานการเมืองของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือ/เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการติดตามความเคลื่อนไหวและชี้นำสร้างกระแสสังคมในโลกโซเซียลจะช่วยให้งานการเมืองของหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและครอบคลุมทุกมิติของการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่สันติสุขอย่างยั่งยืนในอนาคตอันใกล้

เอกสารอ้างอิง

กองทัพบกสหรัฐอเมริกา. (2549) *Joint Publication 3-13 Information Operations*.

ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง ,พ.อ. (2559). *การปฏิบัติการข่าวสารกับความมั่นคงของชาติ*.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ratthapirak/article/download/121871/92848/>

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) *ประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2561 – 2580 (2561)*

สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553.

มนฤดี ตั้งตรงหลุทัย.(2559). *คู่มือการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย*,

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, กรุงเทพฯ.

ยุทธศาสตร์กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2560 – 2564

(2560) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2563 – 2565.

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 (13 ตุลาคม 2561) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศ

ราชกิจจานุเบกษา 35 (82ก).

รัชพล วงศ์สวัสดิ์,ว่าที่ร.ต. , อาภาศิริ สุวรรณานนท์. (2557) *.การประเมินรูปแบบนโยบาย*

แห่งรัฐในการแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยของจังหวัดชายแดนใต้ไทย

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://bit.ly/3cp1slc>

วชิรวัชร งามละม่อม. *การเมืองคืออะไร*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://bit.ly/3fZZ3pO>

สุรชาติ บำรุงสุข. (2553) *.ปฏิบัติการข่าวสาร .จุลสารความมั่นคง ฉบับที่ 78*. สถาบันการ

ข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.

สิษฐเศรษฐ์ หิรัณญพงศ์ ,พ.อ. (2560). *การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้*

กับยุทธศาสตร์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. (เอกสารวิจัยไม่ได้ตีพิมพ์) วิทยาลัยการทัพบก, กรุงเทพฯ.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ภาควัต ครอบสอน
วัน เดือน ปีเกิด	26 มิถุนายน 2518
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2532 – 2533	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
พ.ศ. 2534 – 2535	โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2536 – 2540	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2550	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2541	รองผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 4
พ.ศ. 2550	ผู้บังคับกองร้อยรบพิเศษ กองพันรบพิเศษที่ 2 กรมรบพิเศษที่ 4
พ.ศ. 2550	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2552	รองผู้บังคับกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 4
พ.ศ. 2555	ผู้บังคับกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 4
พ.ศ. 2557	หัวหน้าโรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ
พ.ศ. 2558	หัวหน้ากองยุทธการและการข่าว ศูนย์สงครามพิเศษ
พ.ศ. 2558	เสนาธิการกรมรบพิเศษที่ 4
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน	รองผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 4

